# ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

# THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL ADMINISTRATION SKILLS IN THE COVID-19 CRISIS AND SCHOOL EFFECTIVENESS UNDER THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA

**[1]อมรรัตน์ เพชรมาศศรี, [2]สุดารัตน์ สารสว่าง และ [3]สุชาดา นันทะไชย**

[1]Amonrat Pedmadsri, [2]Sudarat Sarnswang and [3]Suchada Nunthachai

**มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ประเทศไทย**

Kasetsart University, Thailand

[1]Amonrat.ped@ku.th

**Received** : May 2, 2022; **Revised** : May 20, 2022; **Accepted** : May 30, 2022

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประชากรได้แก่ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 212 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน

---

[1] นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

[3] รองศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 137 คน ซึ่งเก็บข้อมูลได้จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 88.32 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์ โควิด-19 ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไปกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป กลุ่มทวารวดี ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**คำสำคัญ :** ทักษะการบริหารสถานศึกษา, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

## Abstract

The purposes of this research were 1) to study levels of administrative skills of school administrators in schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area 2) to study levels of effectiveness of schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area and 3) determine the relationship between school administration skills in the COVID-19 crisis and effectiveness of schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area. The sample was the teachers in schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area. The research instrument was questionnaires. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, and tested the hypothesis with Pearson correlation coefficient. The results of the research were as follows. 1 ) overall there were high levels of both administrative skills of school administrators in the crisis of COVID-19 and effectiveness of schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area. 2) there was a high level of effectiveness of schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area 3 ) the relationship between school administration skills in the COVID-19 crisis and effectiveness of schools under the office of Bangkok Primary Education Service Area was high with statistical significance at the 0.01 level.

**Keywords :** school administration skills, school effectiveness

## บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อทุกองค์กร ซึ่งองค์กรด้านการศึกษาได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยตรง เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการแพร่ระบาดของโรค ส่งผลให้สถานศึกษาต้องยกเลิกการเรียนการสอนในรูปแบบปกติ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่สถานศึกษาต้องปรับตัว และมีมาตรการรองรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งยังไม่มียารักษาโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ที่อาจส่งผลกระทบอย่างมากต่อระบบการจัดการเรียนการสอน และสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นจึงต้องมีการปรับตัวภายใต้มาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างเคร่งครัด เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยจากโรคโควิด-19 กระทรวงศึกษาธิการ มีความประหนักถึงสถานการณ์ดังกล่าว และคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีนโยบายการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ.2564-2565 ให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครูให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและใช้สื่อที่ทันสมัย พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ใน 3 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนในชั้นเรียน (On-Site), การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On-Air) และการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) ซึ่งโรงเรียนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาตามความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียน โดยมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนแบบปกติในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ซึ่งโรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนให้ครบหลักสูตรตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เห็นว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทำให้ต้องใช้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด โดยใช้ความรู้และทักษะด้านต่างๆ โควิด-19 ไม่ได้มีเพียงผลกระทบทางด้านสุขภาพเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงต้อง

อาศัยทักษะในด้านต่างๆ และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ระบบการศึกษาเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความท้าทายที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษา ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวพร้อมรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการนำพาองค์กรข้ามผ่านสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนา กล่าวคือทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการนำพาองค์กรฝ่าฟันอุปสรรค ภายใต้การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีแนวทางในการบริหาร และมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ภายใต้สภาพสังคม สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่างๆมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งประสิทธิผลของสถานศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะขับเคลื่อนนโยบายและกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้เห็นว่าผู้บริหารมีทักษะในการบริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ปัจจัยด้านบริหารด้านนโยบายและการปฏิบัติด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านคุณลักษณะ และด้านลักษณะองค์การสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรา พิมพ์สวัสดิ์ (2562) ที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ในด้านความสามารถด้านการบริหารการสร้างแรงบันดาลใจ การส่งเสริมบรรยากาศในการทำงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดี มีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู ดังนั้นทักษะในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ และนำพาองค์กรให้ผ่านพ้นสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ไปได้

โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่เสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 และมีการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 อย่างรวดเร็ว ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถเปิดเรียนได้ตามปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษซึ่งมีจำนวนนักเรียนเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโควิด-19 มากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น จากการสังเคราะห์ทักษะของ

ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการบริหารองค์กร ซึ่งผู้บริหารต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ว่าผู้บริหารมีระดับทักษะในการบริหารงานมากน้อยเพียงใด และต้องการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ โควิด-19 ว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป ในกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป ในกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

**1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา

2564 จำนวน 3 โรงเรียน รวม 212 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 137 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย แบบสัดส่วน โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970)

**2. ขอบเขตด้านเนื้อหา**

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษา 1) ทักษะการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ Hoyle, English and Steffy (2005), Baird (2006), Weigel (2012), วิฑูรย์ สิมะโชคดี (2541), แพรดาว สนองผัน (2557), ศศิตา เพลินจิต (2558), กรรณิกา เรดมอนด์ (2559), พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560), ไกรศร เจียมทอง (2561), มนฑาทิพย์ นามนุ (2561) และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดทักษะการบริหารสถานศึกษาเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาได้แก่ Parsons (1960), Caplow (1964), Mott (1972), Gibson and Other (1973), Hoy & Ferguson (1985), Hoy & Miskel (1991), Calman (2010), สุพัตรา หมันนอก (2555), พัชราพร ร่วมรักษ์ (2559), ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพึงพอใจ ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านผลสัมฤทธิ์

**3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list)

**ตอนที่ 2** แบบสอบถามทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้เกณฑ์ 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert’s scale) การให้คะแนนให้ตามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

**ตอนที่ 3** แบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการปรับตัว 2) ด้านความพึงพอใจ และ 3) ด้านผลสัมฤทธิ์

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ใช้เกณฑ์ 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's scale) การให้คะแนนให้ตามระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

**4. การวิเคราะห์ข้อมูล**

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามประเด็นการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตาราง ประกอบความเรียง

4.2 วิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.4 วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

## ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

**ตารางที่ 1 :** ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยภาพรวม

| รายการ | ระดับความคิดเห็น | | | |
|---|---|---|---|---|
| | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ | อันดับ |
| 1. ทักษะการสื่อสาร | 4.38 | 0.48 | มาก | 2 |
| 2. ทักษะการบริหารจัดการองค์การ | 4.28 | 0.60 | มาก | 3 |
| 3. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ | 4.44 | 0.48 | มาก | 1 |
| 4. ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล | 4.30 | 0.59 | มาก | 4 |
| 5. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ | 4.22 | 0.58 | มาก | 5 |
| **ค่าเฉลี่ยรวม** | **4.33** | **0.68** | **มาก** | |

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.33, S.D. = 0.68 ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุดคือทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$=4.44, S.D. = 0.48) รองลงมาคือทักษะการสื่อสาร ($\bar{X}$=4.38, S.D. =0.48) ส่วนทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$=4.22, S.D. =0.58)

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป ในกลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 2 ดังนี้

**ตารางที่ 2** : ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวม

| รายการ | ระดับความคิดเห็น | | | |
|---|---|---|---|---|
| | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ | อันดับ |
| 1. ความสามารถในการปรับตัว | 4.59 | 0.47 | มากที่สุด | 1 |
| 2. ความพึงพอใจ | 4.20 | 0.62 | มาก | 3 |
| 3. ผลสัมฤทธิ์ | 4.44 | 0.54 | มาก | 2 |
| **ค่าเฉลี่ยรวม** | **4.41** | **0.73** | **มาก** | |

จากตารางที่ 2 พบว่าโดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.41, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อันดับสูงสุดคือด้านความสามารถในการปรับตัว ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.47) รองลงมาคือด้านผลสัมฤทธิ์ ($\overline{X}$= 4.20, S.D. =0.54) ส่วนด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$= 4.20, S.D. = 0.62)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ดังตารางที่ 3 ดังนี้

**ตารางที่ 3** : สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา

| ทักษะการบริหารสถานศึกษา | ประสิทธิผลของสถานศึกษา | | | |
|---|---|---|---|---|
| | ความสามารถในการปรับตัว | ความพึงพอใจ | ผลสัมฤทธิ์ | (Ytot) |
| 1. ทักษะการสื่อสาร | 0.537** | 0.803** | 0.559** | 0.762** |
| 2. ทักษะการบริหารจัดการองค์การ | 0.524** | 0.803** | 0.685** | 0.807** |
| 3. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ | 0.649** | 0.663** | 0.632** | 0.766** |
| 4. ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล | 0.550** | 0.669** | 0.424** | 0.654** |
| 5. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ | 0.341** | 0.767** | 0.346** | 0.596** |
| **รวม** | **0.579**** | **0.834**** | **0.590**** | **0.802**** |

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ขึ้นไป กลุ่มทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่าทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($r = 0.802^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ ทักษะการบริหารสถานศึกษาด้านทักษะการสื่อสารกับด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ($r = 0.803^{**}$) และคู่ของทักษะการบริหารสถานศึกษาด้าน

ทักษะการบริหารจัดการองค์การกับด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.803** รองลงมาคือ ทักษะการบริหารสถานศึกษาด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์กับด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.767** ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ ทักษะการบริหารสถานศึกษาด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์กับด้านความสามารถในการปรับตัว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.341** โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่

## อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 พบว่า ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์นั้นมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ที่เกิดขึ้นเป็นสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดทำให้ผู้บริหารต้อง หาแนวทางในการบริหารสถานศึกษาแบบใหม่ มีการคิดวิเคราะห์ นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดการพัฒนาและความก้าวหน้าในสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้บุคลากรได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิตา เพลินจิต (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 พบว่าภาพรวมของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 ในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งในด้านความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง มีการกำหนดนโยบายต่างๆให้สอดคล้องต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 มีความกระตือรือร้นในการปรับปรุง พัฒนา ปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานของตนเอง ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม มีการจัดสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นำนวัตกรรม เทคนิค

วิธีการ และเทคโนโลยีทางการศึกษาต่างๆมาบูรณาการให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย คำประดิษฐ์ (2547) ได้สรุปไว้ว่า ผู้บริหารและครูมีบทบาทสำคัญในการปรับตัว ไม่หยุดนิ่ง พยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การ รูปแบบบริหารงาน ในการดำเนินงานต่างๆให้มีความคล่องตัวต่อการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ๆอยู่เสมอ

3. ความสัมพันธ์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา จากการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทำให้การดำเนินงานของครูราบรื่น มีระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ (2555) กล่าวว่าประสิทธิผลของโรงเรียนเกิดจากการที่สถานศึกษามีครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถประกอบด้วยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์มีทักษะในการบริหารงานมีทักษะในการแก้ปัญหามุ่งพัฒนาให้มีประสิทธิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตั้งใจในการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบยังพบว่าทักษะการสื่อสาร ทักษะการบริหารจัดการองค์การ มีความสัมพันธ์กับด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูมากที่สุด อาจเป็นเพราะ การสื่อสารและการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความชัดเจน ตรงประเด็น ทำให้งานมีระบบ มีการประสานงานที่ดี สามารถสื่อสารให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการดำเนินงาน เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ยอมรับนโยบาย มาตรการ และข้อตกลงร่วมกันในการดำเนินงานภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19

## องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะขับเคลื่อนนโยบายและกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษาให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานต่างๆ และฝ่าฟันอุปสรรคภายใต้การเปลี่ยนแปลง และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ได้แก่ 1. ทักษะการบริหารจัดการองค์การ 2. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 3.ทักษะการสื่อสาร 4. ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ 5. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมากกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

## เอกสารอ้างอิง


กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564–2565*(Online). https://moe360.blog/2021/06/30/education-management-policy/.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563*). แนวทางการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนในสังกัดสานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (Online).* http://www.ccs1.go.th/gis/eoffice/57000001tbl_datainformation/20200703174943JQaUHUy..pdf.

กรรณิกา เรดมอนด์ . (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ไกรศร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ขวัญพิชชา มีแก้ว. (2562).*การบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พัชราพร ร่วมรักษ์ . (2559). *การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี,* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

แพรดาว สนองผัน. (2557). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3* . บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มณฑาทิพย์ นามนุ . (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2,* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

ยุกตนันท์ หวานฉ่ำ. (2555). *การบริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในอำเภอคลองหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1,* บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

วิฑูรย สิมะโชคดี. (2541). *การบริหารงานแบบคุณภาพ.* พิมพครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เอเชียเพรส.

วินัย คำประดิษฐ์. (2547). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์เชิงสาเหตุกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุพัตรา หมั่นนอก. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ศศิตา เพลินจิต. (2558). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

อมรา พิมพ์สวัสดิ์. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

Baird. (2006). *Skill of an effective administrator.* Harvard: Harvard Business Review.

Calman, R.C. (2010).*Exploring the Underlying Traits of High-Performing School.* Retrieved from http://www.eqao.com/Research/pdf/E/ Exploring UnderlyingTraits_web.pdf

Caplow, T. (1964). *Principles of Organization*. New York : Harcourt, Brace and World.

Gibson and others. (1973). *Organizational : Behavior,Structure, Process ; Behavior, Dallas.* Taxas : Business Publication, Inc.

Hoyle, English and Steffy.(2005). *Skills for Successful 21st Century School Leaders.* [n.p.].

Hoy, W.K. & Miskel, C.G. (1991).*Educational Administration : Theory Research and Practice: 4th ed*. New York : Harper Collins.

Hoy, W. K., & Ferguson, J. (1985). “A theoretical framework and exploration Hoy, of organizational effectiveness in schools”,*Educational Administration Quarterly.*

Krejcie, R.V. and. D.W.Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Education and Psychological Measurement, 30: 608-609*

*Mott, R. M. ( 1972). Organizational Effectiveness***.** Santa Monica, California: Good Year Publishing Co., Inc.

Parsons, T. (1960). *Structure and process in modern societies.* New York : Free Press.

Weigel. (2012). *Management Skills for the 21st Century: Avis Gaze /Preparing School Leaders: 21st Century Skills* ๆ ล ะ NationalAssociation of Secondary School Principals (NASSP). [n.p.].